

Over stok og sten

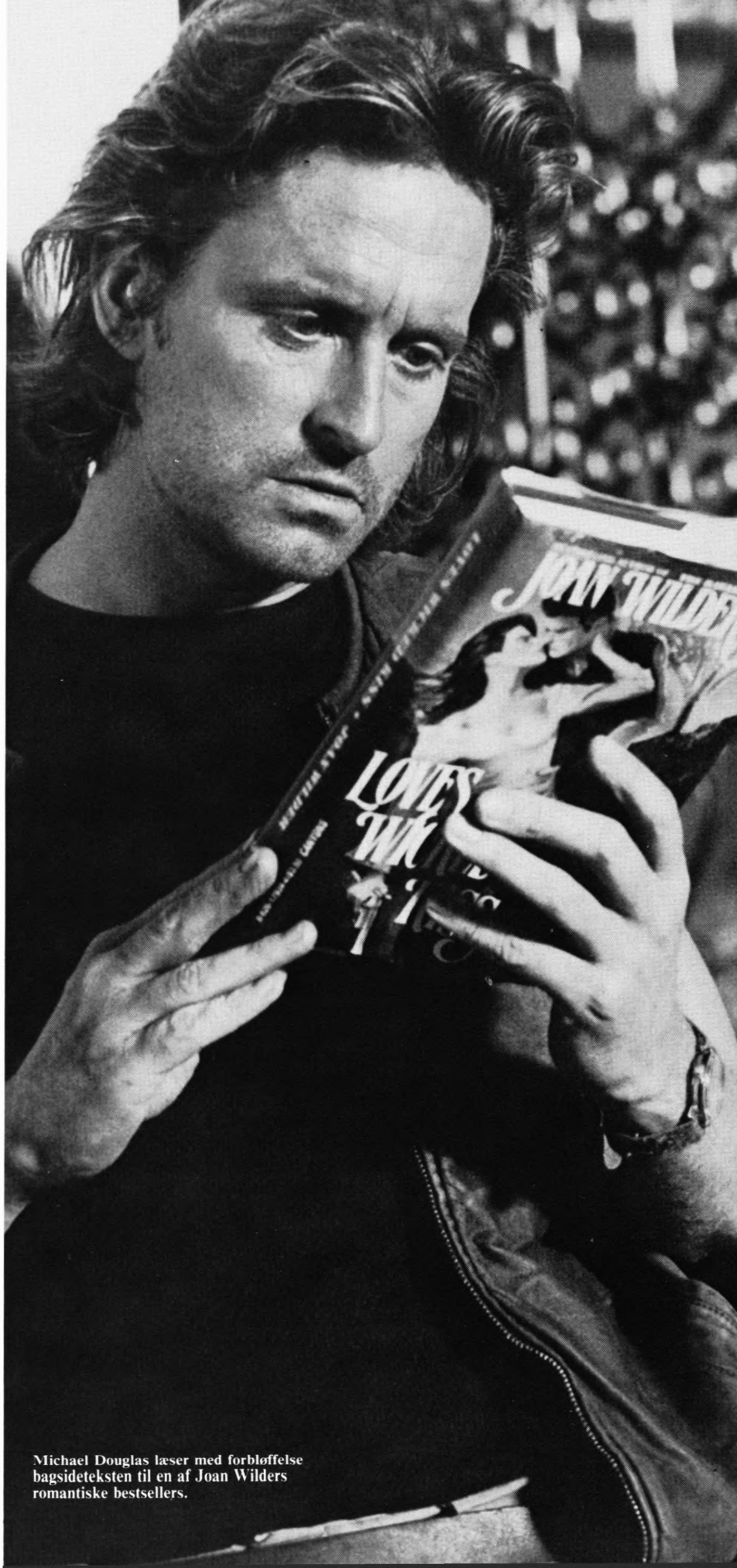
KAARE SCHMIDT
SKRIVER OM
»NU GÅR DEN VILDE
SKATTEJAGT«

»Det var Grogans endeligt – manden, som myrdede min far, voldtog min søster, brændte vores gård og stjal min bibel.« – fra en roman af Joan Wilder

Joan Wilder skriver bestsellers efter recepten: én del adventure, to dele sex og tre dele romantik. Samme ingredienser i omvendt blandingsforhold fyldte for år tilbage Bogklubben Unions bogpakker med mandfolkero-maner af Max Catto, John Masters og et utal af endnu mindre ånder. Spændende læsning var det jo for os hårde hunde, der fik vabler, når vi hentede wienerbrød hos bageren om søndagen. Sådant indhold i tilværelsen er ikke forundt den bløde mand, der kun kan slå sig løs med smuglæsning af kvindfolkenes version – mandfolkero-manen er afløst af »damepornoen«, Judith Krantz, Barbara Cartland og andre litterære kyrofæer.

Mandfolke-filmen takkede af sammen med -romanen. For en kort bemærkning er den nu vendt tilbage. Men, ak, som en parodi på sig selv. Med Indiana Jones som rejseleder kan vi nu grine os tilbage til en disneysk version af det *adventureland*, hvor vi fra cowboyderrækkerne så op til 4-forestillingens helte, John Wayne, Gary Cooper, Bogart.

Den gamle garde er ikke blevet afløst. Trangen til farefulde eventyr oplevet fra fiktionens mindre udsatte lænestol venter dog fortsat på forløsning, så pausen må udfyldes med

Michael Douglas læser med forbløffelse bagsideteksten til en af Joan Wilders romantiske bestsellers.

»Dallas« og lignende erstatningsoplevelser for *the real thing*, den ægte erstatning for de oplevelser, vi aldrig ville udsætte os for i det virkelige liv. Samtidig med at hankønnet svupper rundt i en blanding af Aqua Velva og Woody Allen, så har hunkønnet til gengæld store dage i drømmen om den gode gamle bøf af et mandfolk. *The Real Thing*. For han svinger sig lige så uhæmmet i lianerne hos Joan Wilder som han gjorde hos Max Catto. Han er stadig Stenansigt, blot romantiseret et par hundrede procent mere.

Joan Wilder skriver romaner som »*Treasures of Lust*« og »*Angelina's Savage Secret*«, hvor Angelinas farefulde kærlighedseventyr nøje dækker forfatterens egne dagdrømme i aleneltiværelsen i en lejlighed midt i New York. Angelina er damepornoens heltinde, udadvendt og handlekraftig. Lige indtil heltens stærke arme og faste læber på sidste sides *happy end* bringer hende ind i tryghedens sikre favn og havn, mens forfatterens og læserens snøften garanterer Kleenex-aktionærene en lige så tryk alderdom.

Joan Wilder selv er Angelinas fuldstændige modsætning, et sky inde-menneske, der bliver søsyg blot hun vover sig ud på stormagasinet rullende trappe. Ydermere er Joan Wilder selv et fantasifoster, skabt af forfatteren Diane Thomas til filmen »*Romancing the Stone*«. Pointen er den oplagte, at fiktionen bliver til virkelighed, romance-forfatteren rodes ind i en historie, der kunne være skrevet af hende selv – og faktisk også bliver det. På den måde giver filmen sig selv mulighed for at spille på alle heste på en gang, at fortælle succes-historien og samtidig distancere sig fra den, at fange både husarerne og feinschmeckerne.

Det er jo nogenlunde det samme Steven Spielberg gør med sine *Indiana Jones*-film, og den danske titel er da også på jagt efter samme publikum. Debutanten Diane Thomas' næste manus er for Spielberg, instruktøren Robert Zemeckis' to tidligere film havde Spielberg som *executive producer* (»*I Wanna Hold Your Hand*« og »*Used Cars*«). Zemeckis' effekter er ikke så ekstravagante som Spielbergs, det tillader et budget på »kun« 9,5 millioner dollars ikke, og det er heller

Joan Wilder (Kathleen Turner) udvikler sig på forbløffende vis fra sky og angstelig storbymenneske (øverst) til fuldblods vamp (nederst). I midten ses Michael Douglas og Kathleen Turner sammen med instruktøren Robert Zemeckis.

ikke muligt, når man vælger at optage *on location*. Og Zemeckis er heller ikke nær så dygtig til den slags.

Til gengæld understøtter location-optagelserne – der blev afviklet under forhold, som ikke lader filmens strabadser meget efter – et mere originalt træk i Thomas' manus, nemlig virkelighedens efterligning af fiktionen. Spielbergs film hæver sig over ordinær action ved at gøre det usandsynlige vildt usandsynligt. Thomas-Zemeckis' film hæver sig over Spielbergs ved at gøre det vildt usandsynlige en lille smule sandsynligt (uden på nogen måde at forfalde til det seriøse, rolig, budskaber kan stadig sendes gennem Western Union). På den ene side udleveres romancelitteraturen nådesløst, og på den anden side billedes vi ind – med et kraftigt blink i øjet – at alt vrøvlet faktisk kan foregå. Joan Wilder skriver selvfølgelig sin hidtil bedste (værste) roman direkte over de løjer, hun oplever i løbet af filmen. Og hun tilføjer sin sædvanlige happy end, der ender med at gå i opfyldelse.

Joan er som nævnt sin egen heltindes modsætning, men da en MacGuffin får anbragt hende blandt amerikanske gangstere, lokale narkosmulere, morderisk milits, en flosset lykkeridder og krokodiller og slanger midt i Colombias jungle – så klarer hun paragrafferne på en måde, der får både Angelina og Indiana Jones til at blegne. Hvordan? Elementært!, hun kender jo alle trickene fra sine egne bøger. Hun har helt konkret forfatteren med sig. Og de gange, hvor andre personer når op på siden af hende, er det selvfølgelig fordi de også har læst hendes bøger. Som for eksempel en skydegal narkosmulger, der ude i det vilde smelter som smør, da han opdager at pigen, han ville sende til himmels, er identisk med hans yndlingsforfatter.

Filmen begynder *in medias res* med en hårdtpumpet erotisk voldsscene i westernmiljø, hvor en afklædt heltinde har held til at dræbe Grogan, den ulækre voldtægtsmand, før hun til tonerne af det imponante tema fra Cinerama-superwestern'en »Vi vandt vesten« rider sin udkårne i møde i den nedgående sol (det var så gennemført, at folk i biografen troede det var en forkert film). Det viser sig at være slutningen på den roman, Joan Wilder tårevædet lægger sidste hånd på. Da hun hen mod slutningen af filmen har sit *last showdown* med ærkeskurken, citerer han romanens skurk (»Vil du dø hurtigt som slangens hug eller langsomt som sirup i januar?«),

hun efterligner heltindens forsvar, men han parerer. Første gang, vi så ham, havde han en af hendes bøger under armen!

Og så går det ellers over stok og sten i eventyrlandet med insekter på størrelse med skraldevogne, med kæmpeslange ristet over lejrball af marihuana, med en afdød smuglerpilot med Grateful Dead på ryggen – pr. lian over kilometerdybe slugter, pr. mudderekspres lodret ned ad bjergsider, pr. machete gennem vægtyk regn og regnskov, pr. Renault 4 ned ad noget, der ligner Victoria-vandfaldet. Og bag dem fløjter kuglerne uden nogen sinde at ramme, og de noget perverse gangsters krokodillefarm holder kæberne parat til at modtage henholdsvis ærkeskurken og skatten, da den tid kommer.

Det sidstnævnte forsøger vor lykkeridder at rette op på. Han får lige fat i dillens hale, da den forsøger at gøre

Filmens instruktør Robert Zemeckis.

sig usynlig gennem kanonporten i et gammelt sørøverfort, men distraheres af *the damsel in distress*. Dillen forsvinder og han efter den. Tilbage i New York dukker han op med sin drøm, en kæmpe sejlbad, på hjul uden for hendes gadedør. Før de ruller mod fjerne himmelstrøg får vi lige præsenteret hans krokodilleskindsstøvler!

Efter de senere års parodier på adventure-genren (som også et par festlige TV-serier har dyrket, »Opgave i Singapore« og – vist fra Sverige – »Guldabens hemmelighed«) er turen altså kommet til parodien på den mere aktuelle dameporno. Som sådan er »Nu går den vilde skattejagt« en *first*, og den er samtidig sin filmtradition bevidst. Helt i parodiens ånd får vi i samme ombering fikse henvisninger til alt fra »The Outlaw« (begyndelsen) over Rider Haggard (»Kong Salomons miner« o.s.v.) til »Afrikas dronning« (Bogart-Hepburn

opdateret, da den skrammede eventyrer efter en rutchetur ned ad et bjerg lander præcis med hovedet mellem den endnu jomfrunalske heltindes ben). Parodien, og humoren i det hele taget, er forfriskende, fordi filmen ikke forsøger at overgå sine forbilleder i ophobning af *special effects* men nærmest afvikler dem skødesløst – som underfundig *slapstick* – i sikker tro på, at historien er begavet nok til at stå på egne ben. Det er den, og det gør den. Fra *cliffhanger* til *cliffhanger*.

Filmen er produceret af Michael Douglas, der efter en masse håbløse roller i B-film i 70'erne (debut 1969) og fire år som Karl Maldens partner på TV i den udmærkede politiserie »The Streets of San Francisco« slog igennem som seriøs producent og skuespiller (kameramanden) med »Kina Syndromet«. I »Nu går den vilde skattejagt« spiller han helten, og i sine bedste øjeblikke gør han det så godt, at faderen (Kirk) ikke har noget at skamme sig over. Men billedet stjæles nu ligegodt af Kathleen Turner, hvis vampede »Body Heat« er erstattet af en naturlig hverdagscharme og sødme, der sikrer den dobbeltbundede jordforbindelse, som giver filmen det ekstra niveau over konkurrenterne. Hun ville have været hele filmen værd, hvis den ikke havde været det i forvejen.

Kaare Schmidt

NU GÅR DEN VILDE SKATTEJAGT
Romancing the Stone. USA/Mexico 1984. P-start: 11.7.83.

P-selskab: 20th Century-Fox/El Corazon Producciones S. A. **P:** Michael Douglas. **Co-P:** Jack Brodsky, Joel Douglas. **I-ledere:** John Schofield, Carlos Rodriguez. **P-samordner:** Nikki Allyn Grosso. **Instr:** Robert Zemeckis. **Instr-ass:** Joel Douglas, Javier Carreno, Jose Maria Ochoa. **2nd unit-instr/stunt-instr:** Terry Leonard. **Manus:** Diane Thomas. **Foto:** Dean Cundey, (2nd unit) Richard Hart. **Kamera:** Robert Thomas **Farve:** DeLuxe. **Optisk-E:** Peter Bloch, Kerry Colonna. **Klip:** Donn Cambern, Frank Morris. **P-tegn:** Lawrence G. Paull. **Ark:** Augustin Ituarte. **Kost:** Marilyn Vance (design), Gilda Texter (sup). **Musik:** Alan Silvestri. **Arr:** James Campbell. **Titelsang:** Af og med Eddy Grant. **Musikbånd:** Thomas Carlin. **Tone:** Bill Kaplan, Charles L. Campbell, Robert Knudson, Robert Glass, Don Digrolamo, Larry Carow, Samuel C. Crutcher, Michael Dobie, Louis L. Edemann, David Pettijohn, Roger Sword, Dennis Sands. **Medv:** Michael Douglas, Kathleen Turner, Danny DeVito, Zack Norman, Alfonso Arau, Manuel Ojeda, Holland Taylor, Mary Ellen Trainor, Eve Smith, Joe Nesnow, José Chavez, »Chachita«, Camillo Garcia, Rodrigo Puebla, Paco Morayta, Jorge Zamoro, Kym Herrin, Bill Burton, Ted White, Manuel Santiago, Ron Silver, Mike Cassidy, Vince Deadrick, Sr., Richard Drown, Joe Finnegan, Jimmy Medearis, Jeff Ramsey. **Stunts:** Vince Deadrick, Jr., Jeannie Epper, Dean Jeffries, Gerald Moreno, Tracy Keehn, Eurllyne Epper, Raul Martinez, Victor Moreno Jr. **Længde:** 106 min., 2890 m. **Censur:** Grøn. **Udl:** Columbia-Fox. **Prem:** 14.9.84 – Palads + Cinema 1-8 + Palladium.